

Proposta de comunicació per al XXVII Congrés Internacional de Lingüística i Filologia Romàniques

Elga Cremades i Cortiella (Secció 4: Sintaxi)

El règim nominal en català antic

La majoria de persones que viuen a Catalunya han sentit a parlar, alguna vegada, del *dret a decidir*, però també és probable que hagin sentit o llegit alguna cosa sobre el *dret de decidir*. De la mateixa manera, qualsevol catalanoparlant pot haver expressat el seu *amor a algú, per algú, envers algú* o *cap a algú* i haver utilitzat l'expressió *amor de Déu*. En definitiva, un mateix nom o noms aparentment molt semblants poden presentar complements introduïts per diferents preposicions, sense que s'hi vegi gaire si aquestes diferències formals corresponen a diferències semàntiques.

Alguns autors han estudiat i sistematitzat parcialment aquesta varietat en l'ús de les preposicions per al català actual. Però què passava en català antic? Com s'expressaven tots aquests complements? Els sintagmes nominals funcionaven com en català actual?

Aquesta comunicació té l'origen en un estudi elaborat en el marc del treball de recerca del màster d'Estudis Superiors de Llengua, Literatura i Cultura Catalanes, realitzat a la Universitat Rovira i Virgili durant el curs 2011-2012.

L'estudi parteix de la idea que hi ha noms que tenen estructura argumental, és a dir, que hi ha complements nominals que estan regits pels noms que complementen. Es concep, així, el sintagma nominal com una estructura paral·lela al sintagma verbal, amb uns complements exigits lèxicament i regits sintàcticament pels noms que en constitueixen el nucli.

El treball conté, en primer lloc, una breu introducció teòrica amb què es pretén explicar, sense fer-hi aportacions teòriques, els conceptes bàsics i l'utilitat terminològica que ha de permetre fer el seguiment de la part descriptiva del treball. A més, es pretén resumir l'estat de la qüestió en la bibliografia gramatical catalana, per establir, així, quins són els punts que després són analitzats.

A continuació ve la part central del treball, que consisteix en una anàlisi detallada del règim verbal dels noms en català antic. Es van tenir en compte un total de 45 noms, seleccionats a partir del capítol que Tonia Badia dedica als complements nominals en la *Gramàtica del català contemporani* (2002), capítol que constitueix el panorama descriptiu més complet que existeix avui sobre els arguments del nom en català actual. Primer s'analitzen

els complements argumentals dels noms predicatius, dividits segons si són derivats de verbs (és a dir, deverbals) o d'adjectius (deadjectivals), i després es fa una petita reflexió al voltant dels noms no predicatius. No es tracta d'una anàlisi exhaustiva, ja que l'objectiu del treball era fer una panoràmica general del funcionament de tots aquests complements en català antic en contrast amb el comportament actual ja descrit d'aquests complements. Es tracta d'una primera aproximació, i que el que interessava principalment era detectar si hi ha línies contrastives entre el català antic i el català contemporani en relació amb el règim nominal.

Les dades per a la descripció van ser obtingudes del CICA (Corpus Informatitzat del Català Antic), recurs digital compilat per un equip d'estudiosos coordinats per Joan Torruella, de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb la col·laboració de Manuel Pérez Saldanya, de la Universitat de València, i Josep Martines, de la Universitat d'Alacant. Compost per més de 400 obres en llengua catalana, del segle XI al XVII, i amb més de 9.000.000 de paraules, el CICA (<<http://lexicon.uab.es/cica>>) és un corpus informatitzat, consultable a través d'Internet, creat amb la finalitat de servir de suport per a la redacció de la *Gramàtica del Català Antic*, projecte en curs que es realitza amb la col·laboració d'una vuitantena d'estudiosos de diferents universitats i centres d'estudi tant catalans com internacionals.

Bibliografia

- BADIA, Toni (1994): *Aspectes del sintagma nominal en català des de la perspectiva de la traducció automàtica*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Biblioteca Milà i Fontanals, 17).
- BADIA, Toni (2002): «Els complements nominals», dins Solà, Lloret, Mascaró i Pérez Saldanya (dir.), vol. 2, pàg. 1591-1640.
- BONET, Sebastià; Joan SOLÀ (1986): *Sintaxi generativa catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana (Biblioteca universitària, 6).
- CHOMSKY, Noam (1970): «Remarks on Nominalization», dins Roderick A. Jacobs i Peter S. Rosenbaum (ed.). *Readings in English Transformational Grammar*. Waltham (Massachusetts): Ginn and Company. Pàg. 184-221.
- GRIMSHAW, Jane (1990): *Argument structure*. Cambridge (Massachusetts): The MIT Press (Linguistic Inquiry, 18).
- PICALLO, Carme (1991): «Nominals and Nominalizations in Catalan», *Probus*, vol. 3, núm. 3 (gener 1991), pàg. 279-316.
- SOLÀ, Joan, M. Rosa LLORET, Joan MASCARÓ, Manuel PÉREZ SALDANYA (dir.) (2002): *Gramàtica del català contemporani* (3 vol.). Barcelona: Empúries.